

Környezetbarát közbeszerzési eljárás érvényesítése Cigánd Város Önkormányzatánál

I. Környezetbarát beszerzési elvek bemutatása

Az Európai Unió jelenlegi definíciója szerint zöld közbeszerzésnek nevezzük az olyan közbeszerzést, amelynek során a beszerző közintézmények a beszerzési folyamat minden szakaszában figyelembe veszik a környezetvédelem szempontjait, és az életciklusuk során a környezetre a lehető legkisebb hatást gyakorló megoldások keresésével és előnyben részesítésével ösztönzik a környezetbarát technológiák terjedését és a környezetbarát termékek előállítását.

Az a technológia tekinthető környezetbarátnak, amely a környezeti terhelés elkerülését vagy csökkentését szolgálja egy adott termék vagy tevékenység életciklusának bármely szakaszában.

A környezetbarát közbeszerzési alkalmazásának szükségessége valamennyi önkormányzati beszerzés esetén megvizsgálandó, azonban alábbi tárgykörbe eső beszerzések esetén kötelező érvényű:

- számítógépek és épületek,
- irodai berendezések,
- használati cikkek (pl.: papír),
- közlekedési eszközök,
- élelmiszerek a közétkeztetésben,
- energiafelhasználás (pl.: elektromos áram, fűtés),
- légkondicionáló berendezések beszerzése.

A környezetbarát elvek alkalmazását azon termékek (pl. jármű flotta) vagy szolgáltatások (pl. tisztítási szolgáltatások) beszerzésekor kell alkalmazni, amelyek jelentős hatással bírnak a környezetre.

II. Környezetbarát beszerzési elvek alkalmazása a beszerzési eljárás során

Előkészítés:

Meg kell vizsgálni, hogy a beszerzést lebonyolító Cigánd Város Önkormányzata hozzá tud-e jutni azokhoz a tudományos és környezetvédelmi adatokhoz, amelyek az adott termékkel kapcsolatos kritériumok meghatározásához szükségesek. Meg kell vizsgálni továbbá, hogy léteznek-e zöldebb termékek a piacon, megfelelnek-e azok a követelményeknek, és megengedheti-e azokat magának Cigánd Város Önkormányzata.

Ezekre az adatokra kell alapozni, hogy a kívánt technikai alkalmazás minőségi paraméterei kifejezésre kerüljenek az ajánlattételi felhívásban.

A beszerzés lebonyolítása előtt piacelemzést kell elvégezni. Az elemzésnek ki kell térni többek között a következőkre:

- piacban lévő potenciál felmérése,
- általános megoldások felkutatása,
- környezetbarát alternatíváknak keresése,
- rendelkezésre álló lehetőségek általános árszínvonalának vizsgálata,
- a kezelt hulladék mennyisége,
- az anyagok káros hatása,
- az újrafelhasználható anyagok mennyisége,
- beszerezni kívánt termék tartóssága,
- hulladékkeletkezés minimalizálása,
- a szennyező anyagok környezetbe jutásának elkerülése,
- az üzemanyagköltségek csökkentése,
- természetes élőhelyek megbolygatásának minimalizálása.

Környezetvédelmi projektek esetén környezeti hatástanulmány kell készíteni. Ez a kötelezettség nem a közbeszerzési irányelvekből adódik, de befolyásolhatja a szerződés tárgyának meghatározását vagy a szerződés szerinti teljesítési feltételeket.

Beszerezés tárgyának meghatározása:

Környezetvédelmi megfontolásokból a teljesítményalapú meghatározást kell használni, hiszen ebben az esetben a szerződéskötő hatóságnak nem kell precízen kikötnie valamennyi jellemzőt, amellyel a terméknek/szolgáltatásnak/építési beruházásnak rendelkeznie kell, csak az elérendő hatását.

A 2004/17/EK és 2004/18/EK közbeszerzési irányelvek szerint Cigánd Város Önkormányzata jogosult a választására a műszaki normákon alapuló előírások, illetve a teljesítésalapú követelmények között. A teljesítményalapú megközelítés alkalmazásakor nem szükséges részletesen kifejtetni a műszaki előírásokat. A teljesítésalapú előírások meghatározásakor azonban körültekintőnek kell lenni, világosan kell megfogalmazni az előírásokat ahhoz, hogy megfelelő és indokolható értékelést lehessen készíteni.

Kizárási feltételek:

Környezetbarát közbeszerzések lebonyolítása során a Kbt. szerinti kizáró okokon kívül tovább két irányelvet kell követni, amelyek a következők:

- a gazdasági szereplőt jogerősen olyan jogalapon elítélték, amely a szakmai hitelét megkérdőjelezi
- illetve ha súlyos szakmai köteleességszegésben találták bűnösnek.

Ennél fogva a 2004/17/EK és 2004/18/EK közbeszerzési irányelvek értelmében, ha a nemzeti jogszabályok tartalmazzak ilyen irányú rendelkezéseket, a környezetvédelmi jogszabályoknak való meg nem felelés esete, amellyel kapcsolatban jogerős vagy más hasonló hatályú döntés született, az az érintett gazdasági szereplő szakmai hitelét megkérdőjelező vagy súlyos szakmai köteleességszegésnek minősülhet, ilyen módon magával vonja a szóban forgó félnek a pályázati eljárásból történő kizárását.

A környezetgazdálkodási rendszerek alkalmazása a beszerzési döntés meghozatala során:

A 2004/17/EK és a 2004/18/EK közbeszerzési irányelvek lehetővé teszik az önkormányzat számára, hogy indokolt esetben felkérjék az ajánlattevőket, hogy igazolják a szerződés által előírt technikai alkalmasságukat az építési beruházásra, illetve szolgáltatásra irányuló közbeszerzési szerződésekkel összefüggő meghatározott környezetvédelmi vezetési intézkedések megtételére.

A 2004/17/EK és a 2004/18/EK irányelvek kimondottan elismerik, hogy az EMAS tanúsítványok (amennyiben relevánsak) alkalmasak a cégeknek ezen környezetvédelmi vezetési intézkedések teljesítésére való technikai alkalmasságának bizonyítására.

Az önkormányzatnak el kell ismernie azonban a megfelelő tanúsítványokat is, amelyeket olyan szervek állítanak ki, amelyek megfelelnek a közösségi jognak vagy a releváns, a tanúsítással kapcsolatos európai, illetve nemzetközi környezetgazdálkodási normáknak.

A különféle kritériumokat, amelyek alapján kiválasztásra kerül a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat, olyan módon kell megfogalmazni, hogy:

- kapcsolódjanak a megszerzendő szerződés tárgyához (amint az a technikai előírásokban meghatározott);
- tegyék lehetővé az ajánlatok gazdasági és minőségi feltételek alapján egységben történő értékelését annak érdekében, hogy az értékarányosan legkedvezőbb ajánlat legyen meghatározható.

A szerződés odaítélése:

A szerződés odaítélésénél kell alkalmazni a lehetséges környezetvédelmi elbírálási feltételeket, amennyiben azok a szerződés tárgyához kapcsolódnak, egyértelműen fel vannak tüntetve az ajánlati felhívásban és a pályázati dokumentációban és megfelelnek az EU jogszabályok alapelveinek.

A szerződés odaítélése a „gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatnak” elvét kell alkalmazni, amely során legalább két alkritériumot kell figyelembe venni a következők közül:

- minőség,
- ár,
- műszaki megfelelés,
- esztétikai és funkcionális jellemzők,
- környezetvédelmi jellemzők,
- üzemeltetési költségek,
- költséghatékonyság,
- ügyfélszolgálat,
- technikai segítségnyújtás,
- szállítás időpontját és időtartama,
- teljesítés ideje.

A 2004/17/EK és 2004/18/EK közbeszerzési irányelvek alapján valamennyi odaítélési kritériumnak négy feltételnek kell megfelelnie:

1. Az odaítélési feltételeknek kapcsolódniuk kell a szerződés tárgyához
2. Az odaítélési kritériumoknak speciálisnak és objektíven számszerűsíthetőnek kell lenniük
3. Az elbírálási feltételeknek korábban meghirdetetteknek kell lenniük
4. Az odaítélési feltételek a közösségi jogszabályok tiszteletben tartásával kell, hogy készüljenek